

Клас: 5.

Дата: 22 квітня 2020 року.

Урок № 101.

Тема: Навчальне аудіювання уривка з твору сучасної дитячої літератури, що містить однорідні члени речення. Контроль говоріння: читання вголос тексту художнього стилю, що містить однорідні члени речення

В ОКРЕМОМУ зошиті з української мови, у якому ви працюєте під час карантину, записати дату (вона написана вище) і переписати усю тему (вона написана вище після слова «тема»).

Актуалізація опорних знань (усно дати відповіді на питання):

- Які види мовленнєвої діяльності вам відомі?
- Що таке аудіювання?
- Навіщо нам потрібні навички одночасного слухання і розуміння текстів і розмов?
- Що таке говоріння?

Сьогодні ми закріпимо навички аудіювання і читання вголос текстів із однорідними членами речення. Я думаю, що урок буде нескладним і принесе нам задоволення. Тож рушаймо!

Проведення навчального аудіювання.

В зошиті, в якому ви працюєте під час карантину, посередині рядка написати вид роботи, на наступному рядку пишемо автора, нижче посередині рядка – назву твору, над яким ми будемо працювати

Аудіювання
В. Скуратівський
Сопілка з маминої калини

1) Прочитайте текст.

Майже в усіх народів є улюблені рослини-символи. У канадців – клен, у росіян – берізка, а в нас – верба й калина. Правду каже прислів'я: без верби і калини нема України. З давніх-давен наш народ опоетизував цей кущ, оспівав у піснях. В калині, кажуть, материна любов і мудрість. Наруга над нею вкривала людину ганьбою. Дітям, аби ті не нівечили цвіт казали: не ламайте калину, бо накличете мороз. Справді, калина цвіте на сам-кінець весни, коли вже відходять заморозки.

Тож не дивно, що колись цю рослину цінували особливо. Не було, здається, хати, біля якої не кущувала калина. Як забілюють квіти, дівчата ними коси прикрашали. А вже коли достигали, їх вішали попід стріхою. Йдеш, бувало, селом, хати – неначе в коралах, червоніють густими намистинками.

В народній медицині, очевидно, не було помітніших ліків від застуди, ніж калиновий чай. А як потрібна була калина в численних обрядах. Калиновим цвітом чи ягодами оздоблювали вільце молодії.

Побачу цю ніжну, тремтливу дівчину-красуню, і наринають світлі спомини дитинства... Якось пішли ми з мамою на урочище, щоб запасти на зиму калинових кетягів. Мама зупинилася біля куща над криницею і мовила: «Ось тут стояла колись наша хата. Як тільки ми побралися з твоїм татом, одразу й оселю заходилися зводити. А під осінь я висадила біля застільного вікна кущ калини. Чи то земля така родюча, чи тому, що поливала, тільки швидко розрослася. Соловейко на ній гніздо звив і щовесни нам оддячував піснями. Згодом, як ти мав з'явитися, тато із пагона змайстрував сопілку. Було таке повір'я, «якщо зробити з калини сопілку, в сім'ї неодмінно з'явиться син – продовжувач роду. Так воно чи ні – суди сам. Але коли переїздили, я ні за чим так не тужила, як за калиною...».

Коли вже ув'язали в пучки ваговиті грона, мама попрохала: «Може б ти, синку, пересадив калину, щоб гарний споминок був тобі й мені?»

За кілька днів у нашому городі вже світилися сизуваті пагони. Дбайливі мамині руки викохали їх, і невдовзі біля вікна зацвіла першим цвітом калина. Завжди, коли я приїздив у гості до неньки, одразу ж нагадувала: «Ось глянь! Яка красуня! А пам'ятаєш, як ми її садили? Тепер, коли тебе довго немає, я дивлюся на неї і згадую: «Любуйся калиною, коли цвіте, а дитиною, коли росте».

Немає вже мами, але є калина – мамина мудрість, мамине безсмертя...

Нині я часто буваю в рідному селі. Заможно живуть люди. На рівненьких, дбайливо доглянутих грядках кущує полуниця, рання городина, парникові квіти. «Ходовий товар» нині в пошані, його оцінюють ринковим попитом. І вже сумно і боляче, що поряд з достатком часто

виростають по селах високі паркани. Заростають споришем навпростецькі стежки до сусіда, затихає колективна пісня...

Кущ калини біля материної хати. Це не тільки окраса, а й глибокий символ. Це наш духовний світ, наша спадщина. Кущ калини опредметнює і красу й духовний потяг до своєї землі, свого берега, своїх традицій. Хіба не просто це говорить народна поезія: калиновий міст, калинова сопілка, калинова колиска!

Мені здається, що тому, хто не посадив на обійсті калини, а ще гірше, коли викорчував – ні йому, ні його дітям ніколи не почути найніжнішої, найбентежнішої у світі пісні. Її може подарувати лише сопілка з маминої калини.

2) Дайте відповіді на питання, перейшовши за посиланням: натискайте **Ctrl** і [Навчальне аудіювання](#).

Проведення читання вголос.

В зошиті, в якому ви працюєте під час карантину, посередині рядка написати вид роботи і назву тексту (Читання вголос. Орли).

Орли

Усього налічується 12 видів орлів, поширених у лісах, степах, пустелях, горах Євразії, Північної Африки та Північної Америки. На Україні 6 видів: беркут, орел степовий, могильник, підорлики великий та малий, орел-карлик. Усі вони рідкісні птахи і в той же час переважна більшість їх дуже корисні, бо знищують миловидних гризунів.

Найхарактернішим і найпопулярнішим птахом серед орлів є беркут. Він найбільший і найактивніший серед денних хижих птахів. Оперення дорослого беркута темно-буре з домішкою рудого на голові, шиї і гомілках. Розміром він із свійську гуску. На оброслих пір'ям міцних лапах є великі гострі, загнуті кігті. У повітрі спритніший за інших орлів. Але через великий розмах крил (близько 2 м) маневреність його обмежена, і тому він ніколи не переслідує птахів у повітрі, а нападає на тих, що сидять десь на відкритому місці.

На Україні беркути гніздяться в Карпатах, а взимку залітають і в інші райони. Мають від 2 до 4 гнізд в одній місцевості і займають їх по черзі протягом багатьох років. Кожне гніздо складене з чималих гілок, увесь час поновлюється і досягає іноді величезних розмірів. Ось чому такі гнізда беркут влаштовує на величезних деревах або на скелях у малодоступних місцях. У такому гнізді через півтора місяця насиджування з інтервалом у 3-5 днів вилуплюються переважно двоє пташенят.

Живиться беркут миловидними гризунами, білками, качками, часом навіть глухарями, лисицями. Іноді хапає ягнят, молоденьких косуль, переносючи здобич у кігтях на відстань до 20—30 км. Траплялися випадки, коли голодні беркути залітали в села і нападали на свиней, собак, гусей та інших свійських тварин і птицю.

Здатність беркута ловити птахів та звірів давно вже відома людині. Щоб узяти здобич, орел зверху падає на неї, витягуючи вперед ноги, і при сильному ударі загання кігті глибоко в тіло жертви.

Беркути паруються на все життя, тривалість якого близько 50 років.

Оскільки беркути у нас тепер рідкісні, вимираючі птахи, а розмножуються вони дуже повільно, їх слід охороняти як цінну пам'ятку природи (Ф. Гальченко).

Так як це контрольний вид роботи, який **ОБОВ'ЯЗКОВО** має бути **ОЦІНЕНИЙ** у журналі в окремій колонці, ви маєте надіслати мені на вайбер (099-64-84-572) відео із читанням вголос тексту, що наведений вище, або голосове повідомлення у вайбер на той же номер. Ви маєте мені озвучити 3 абзаци підряд, не обов'язково спочатку тексту, а ті, які сподобалися. Але якщо це кінець тексту, то останні три абзаци рахуються, як один (бо вони малі за обсягом).

Підсумки.

Метод «Незакінчене речення» (усно дати відповіді на питання):

- Сьогодні я навчився (навчилася)... .
- На цьому уроці я пригадав (пригадала)... .
- Найважчим сьогодні для мене було
- Найлегшим для мене було

Д/з.

Вправа 24, с. 12 – 13. **ВАШЕ ЗАВДАННЯ У ВПРАВІ 24:** навчитися виразно читати вголос текст «Слобідська Україна». За можливості озвучити читання вголос комусь із домашніх: мамі, татові, бабусі, дідусю.

Завдання виконати до 30 квітня 2020 року!